

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 1

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w pierwszym semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

	materiał obligatoryjny
	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
STAROŻYTNOŚĆ – O EPOCE					
2. Fundamenty kultury europejskiej	• wyjaśnić pojęcia: <i>antyk, klasycyzm, monoteizm i politeizm, judaizm i chrześcijaństwo</i> • określić ramy czasowe epoki	• wymienić kręgi kulturowe starożytnej Europy i je scharakteryzować	• wyjaśnić symboliczne znaczenie Aten, Rzymu i Jerozolimy • wypowiedzieć się na temat greckich filozofów	• wypowiadać się na temat fundamentalnej roli starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej	• przedstawić znaczenie prawa rzymskiego dla rozwoju późniejszych kodyfikacji prawnych
3. Grecja, Rzym	• wyjaśnić pojęcia: <i>polis, demokracja, prawo, obywatel</i>	• omówić złoty wiek Aten • wymienienia osiągnięcia starożytnych Greków • wymienienia osiągnięcia starożytnych Rzymian	• omówić różnice pomiędzy kulturą Grecji i Rzymu • wyjaśnić, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku	• wyjaśnić pojęcie <i>kalokagatia</i> • wypowiedzieć się na temat idei kształtujących życie starożytnych	• podjąć dyskusję na temat wpływu starożytności na współczesność
4. Filozofia antyczna	• wymienić najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa,	• wymienić podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa	• wyjaśnić, na czym polegał przełomowy charakter działalności Sokratesa i omówić	• wypowiedzieć się na temat znaczenia działalności Arystotelesa	• omówić wpływ filozofii starożytnych na epoki późniejsze

	Platona i Arystotelesa • wyjaśnić etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> • wyjaśnić pojęcie <i>cnoty</i>	• wymienić najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików, epikurejczyków i sceptyków	jego metodę filozoficzną • omówić dualistyczną koncepcję świata według Platona		
5. i 6. Sztuka antyku	• rozpoznać najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i Rzymu • wymienić cechy antycznego ideału piękna	• przedstawić główne cechy sztuki antycznej • wyjaśnić, jak Grecy rozumieli piękno • wymienić innowacje architektoniczne wprowadzone przez Rzymian	• omówić znaczenie harmonii w sztuce antyku • wytłumaczyć, co to jest kanon • objaśnić pojęcie <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej	• dokonać analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny	• rozróżnić okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkować im konkretne dzieła
7. Teatr antyczny	• wymienić rodzaje literackie i zdefiniować dramat • wskazać podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos • wyjaśnić, na czym polegała zasada trzech jedności • wymienić przynajmniej dwa tytuły tragedii Sofoklesa: <i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i>	• rozróżnić antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy • opisać podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos • przedstawić budowę dramatu antycznego	• przedstawić historię narodzin teatru • swobodnie posługiwać się pojęciami: <i>dytyramb</i> , <i>koryfeusz</i> , <i>agon</i> , <i>chór</i> , <i>koturny</i> , <i>maska</i> , <i>deus ex machina</i> , <i>amfiteatr</i>	• określić rolę trzech pisarzy w rozwoju dramatu: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa	• wyjaśnić etymologię słowa <i>tragedia</i> • omówić wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru
STAROŻYTNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
8. Wprowadzenie do literatury starożytnej	• czytać ze zrozumieniem tekst informacyjny	• referować informacje pozyskane z tekstu informacyjnego	• wymienić gatunki literatury starożytnej	• zdefiniować pojęcia: <i>mit</i> , <i>symbol</i> , <i>sacrum</i> , <i>profanum</i> , rodzaje	• omówić podstawowe wątki i tematy podejmowane przez

Grecji i Rzymu		wymienić twórców literatury starożytnej		literackie, epika, liryka, dramat, poezja tyrtejska, anakreontyk, <i>mimesis</i>	starożytnych twórców literatury
9., 10. i 11. Mitologia grecka	- wymienić najważniejszych bogów greckich: Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos - scharakteryzować najważniejszych bogów olimpijskich	- wyjaśnić pojęcie <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego - odróżnić mit od legendy i baśni - omówić rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne, i podać ich konkretne przykłady - wymienić frazeologizmy pochodzące z mitologii i objaśnić ich znaczenie	- interpretować mit o Orfeuszu - omówić znaczenie mitów dla starożytnych Greków - omówić kondycję człowieka w starożytnym świecie w świetle mitów	- wyjaśnić pojęcie <i>archetyp</i> w kontekście mitu o Orfeuszu - wskazać archetypy w innych mitach greckich	wskazać i omówić antyczne toposy w kulturze współczesnej
12. Konteksty i nawiązania – Zbigniew Herbert, <i>H. E. O.</i>	- zrelacjonować treść tekstu - wskazać narratora - omówić świat przedstawiony	- scharakteryzować bohaterów tekstu - wskazać nawiązania do mitu o Orfeuszu	- określić problematykę utworu - omówić rolę nawiązań do mitu o Orfeuszu	interpretować treści symboliczne i metaforyczne utworu	interpretować rolę opozycji światła i mroku w kreacji Orfeusza
*13., 14. i 15. Mitologia starożytnych Rzymian <i>UWAGA! Zgodnie z rozporządzeniem MEiN w sprawie zmian w liście lektur obowiązującego od 1.09.2021 Mitologia rzymska została usunięta</i>	- zrelacjonować mity rzymskie - scharakteryzować najważniejszych rzymskich bogów	- wskazać terminy pochodzące z mitologii rzymskiej obecne we współczesnym języku - wskazać wpływy greckie na mitologię rzymską	omówić różnice pomiędzy mitologią grecką a rzymską	omówić zależności pomiędzy wierzeniami starożytnych Rzymian a ich priorytetami	omówić rodzaje i znaczenie wpływów na światopogląd starożytnych Rzymian

z listy lektur.					
16. i 17. Homer, <i>Iliada</i>	• zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: epos • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Iliady</i>	• wymienić cechy eposu homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Iliady</i>	• wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję	• wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka ukazanego w <i>Iliadzie</i>	• podjąć dyskusję dotyczącą tezy, że <i>Iliada</i> ukazuje tragiczną koncepcję ludzkiego losu
18. Konteksty i nawiązania – George R.R. Martin, <i>Nawałnica mieczy. Krew i złoto</i>	• zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora	• scharakteryzować bohaterów fragmentu • wskazać we fragmencie cechy powieści <i>fantasy</i> • omówić kompozycję fragmentu	• wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję	• porównać fragment ze sceną pojedynku opisaną w <i>Iliadzie</i>	• przygotować prezentację na temat sposobów przedstawiania pojedynków w kulturze
19. Konteksty i nawiązania – <i>Troja</i> w reżyserii Wolfganga Petersena	• zrelacjonować treść filmu • opisać scenerię filmu	• scharakteryzować bohaterów filmu • omówić kompozycję dzieła	• wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia bohaterów • porównać treść filmu z treścią mitu trojańskiego	• wypowiedzieć się na temat środków filmowych użytych w dziele	• podjąć dyskusję na temat rzetelności i jakości filmu
20. Homer, <i>Odyseja</i>	• zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: epos • wymienić najważniejszych bohaterów <i>Odysei</i>	• wymienić cechy eposu homeryckiego • wymienić cechy stylu homeryckiego • omówić kompozycję <i>Odysei</i>	• wskazać środki językowe użyte we fragmencie i omówić ich funkcję • wskazać i omówić archetypy obecne we fragmencie	• wypowiedzieć się na temat obrazu człowieka i jego losu ukazanego w <i>Odysei</i>	• omówić różne sposoby przedstawiania motywu wędrowki w kulturze
21. i 22. Ćwiczenie umiejętności – interpretacja tekstu	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny,	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst

			filozoficzny, egzystencjalny		
23., 24., 25. i 26. <i>Antygona</i> Sofoklesa	• streścić <i>Antygonę</i> Sofoklesa • wymienić racje Kreona i racje Antygony	• wskazać w tekście elementy budowy dramatu antycznego • omówić zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • scharakteryzować głównych bohaterów • wymienić funkcje chóru w dramacie antycznym na przykładach z tekstu	• wytłumaczyć tragizm w kontekście utworu • na przykładzie działań Kreona określić funkcjonowanie ironii tragicznej • przedstawić istotę winy tragicznej w odniesieniu do losów głównych bohaterów	• analizować koncepcję człowieka i losu w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do <i>Antygony</i> • posługiwać się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Kreona i Antygony • objaśnić zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej	• streścić mit o rodzie Labdakidów • wyjaśnić, na czym polega zasada <i>decorum</i> na przykładzie <i>Antygony</i>
*27., 28. i 29. Arystofanes, <i>Chmury</i>	• zrelacjonować treść komedii Arystofanesa • przedstawić genezę utworu	• omówić kompozycję <i>Chmur</i> • scharakteryzować bohaterów komedii • wymienić elementy składające się na komizm utworu • wskazać w utworze cechy komedii greckiej	• omówić konflikt racji w <i>Chmurach</i> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia Sokratesa	• wypowiedzieć się na temat antycznego sporu filozofii z poezją	• podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawienia poglądów Sokratesa
30. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• porządkować informacje zawarte w tekście	• przetwarzać informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę
*31. Platon, <i>Państwo</i>	• zrelacjonować treść fragmentu	• wyjaśnić, na czym polegało państwo idealne według Platona	• wyjaśnić metaforyczne znaczenie opowieści o jaskini	• wyjaśnić funkcję dialogu dla wymowy fragmentu	• podjąć dyskusję na temat koncepcji przedstawionej przez

		• opisać, jak według Platona wygląda poznawanie prawdy	• omówić relacje pomiędzy rzeczywistością materialną a idealną		Platona
*32. Najstarsza teoria literatury – <i>Poetyka</i> Arystotelesa	• zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>poetyka normatywna</i>	• omówić kompozycję dzieła • wymienić najważniejsze założenia <i>Poetyki</i>	• wyjaśnić pojęcie: <i>mimesis</i> • wyjaśnić, na czym polega epizodyczność fabuły	• przedstawić i omówić sposoby wywołania <i>katharsis</i> • omówić funkcję mitów w literaturze	• omówić funkcję poetyki normatywnej w procesie twórczym
*33. O sile argumentów – <i>Retoryka</i> Arystotelesa	• zrelacjonować treść fragmentu • wyjaśnić pojęcie: <i>retoryka</i>	• omówić kompozycję dzieła • wymienić cechy wypowiedzi retorycznej	• wymienić i omówić trzy grupy środków, za pomocą których mówca może przekonać kogoś do swojej racji	• przygotować wypowiedź retoryczną według wskazówek Arystotelesa	• podjąć dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach
34. Nieśmiertelność poety – liryka Horacego	• przedstawić postać Horacego • wyjaśnić pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnić pojęcie <i>horacjanizm</i>	• omówić cechy charakterystyczne pieśni • rozpoznać rodzaj liryki omawianych utworów, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej	• określić problematykę utworów • umieścić treść utworu w kontekście poznanych filozofii • wskazać środki wyrazu artystycznego zastosowane w utworze i określić ich funkcję	• stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza Horacego	• przywołać szerokie konteksty i nawiązania
35. Poeta w świecie współczesnym – <i>Na odejście poety i pociągu osobowego</i> Tadeusza Różewicza	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• wskazać topos literacki obecny w wierszu • wskazać środki językowe zastosowane w utworze	• formułować problem zaprezentowany w wierszu • interpretować tytuł utworu • omówić funkcję środków językowych zastosowanych w wierszu	• wypowiedzieć się na temat dialogu z tradycją zaprezentowanego w wierszu • interpretować utwór	• podjąć dyskusję na temat dwóch wizji sztuki: Horacego i Różewicza
*36. i 37. Mitologiczne początki Rzymu – <i>Eneida</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • wymienić głównych	• scharakteryzować bohaterów fragmentów • omówić kompozycję	• wyjaśnić, na czym polega parenetyczny charakter utworu	• omówić relację Eneasza i Dydony w kontekście priorytetów	• porównać Eneasza i Odyseusza

Wergiliusza	bohaterów <i>Eneidy</i> • przedstawić genezę utworu	<i>Eneidy</i>	• wskazać środki językowe zastosowane w utworze i omówić ich funkcję	starożytnych Rzymian	
*38. <i>Eneida</i> z innego punktu widzenia – <i>Lawinia</i> Ursuli Le Guin	• zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora	• scharakteryzować bohaterów fragmentu • wypowiedzieć się na temat funkcji narracji pierwszoosobowej	• przedstawić problematykę fragmentu • omówić sposób reinterpretacji mitu • omówić portret psychologiczny bohaterki	• interpretować fragment w kontekście krytyki feministycznej	• podjąć dyskusję na temat sposobu przedstawiania kobiet w kulturze
STAROŻYTNOŚĆ – NAUKA O JĘZYKU					
39. Język a inne systemy znaków	• wymienić rodzaje znaków • definiować znaki naturalne i konwencjonalne	• omówić język jako system znaków	• posługiwać się różnymi kodami ikonicznymi	• porównać różne formy przekazywania informacji	• wyjaśnić przyczyny nieporozumień językowych
40. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenie umiejętności	• posługiwać się nowo poznany słownictwo	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań • rozróżnia rodzaje kodów (języków)	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
STAROŻYTNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
41. Wypowiedź argumentacyjna	• przedstawić strukturę wypowiedzi argumentacyjnej • wymienić rodzaje argumentów	• omówić sposoby budowania spójności między zdaniami • rozwinąć zaproponowaną argumentację	• zaproponować argumenty do podanej tezy i poprzeć je przykładami	• zbudować spójną, poprawną i przekonującą wypowiedź argumentacyjną	
42. Jak skutecznie przemawiać?	• przedstawić strukturę przemówienia • wymienić środki retoryczne	• przedstawić zależności pomiędzy sposobem budowania przemówienia a sytuacją	• budować przemówienie podążając za wskazówkami	• wygłosić spójne przemówienie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej	

		komunikacyjną			
STAROŻYTNOŚĆ – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
43. i 44. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
BIBLIA – O EPOCE					
45. Biblia – wiadomości wstępne	• wymienić religie, wywodzące się z Biblii • określić podstawowe podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem	• wyjaśnić pojęcie <i>Testament</i> w odniesieniu do Biblii • przedstawić podział ksiąg biblijnych i podać przykłady • wyjaśnić pojęcia: <i>kanon</i>, <i>apokryf</i> • podać przykłady frazeologizmów wywodzących się z Biblii	• omówić różnice między Starym a Nowym Testamentem • wyjaśnić, czym są Ewangelie i wymienić ewangelistów • wymienić przekłady Biblii • wymienić cechy stylu biblijnego	• wypowiedzieć się na temat roli Biblii w kulturze • omówić funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną	• wyczerpująco opisać jedną z religii, wywodzących się z Biblii • wymienić święte księgi innych religii
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
46. Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	• zrelacjonować powstanie świata i człowieka według Biblii	• wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> • zdefiniować pojęcia: <i>genesis</i>, <i>patriarcha</i>	• porównać biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym	• interpretować opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu pierworodnym)	• formułować wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym
47. Konteksty i nawiązania – <i>Co się naprawdę zdarzyło w ogrodzie Eden</i> Harolda S. Kushnera	• zrelacjonować treść fragmentów tekstu Harolda Kushnera • zrelacjonować treść historii o grzechu pierworodnym	• wskazać podobieństwa i różnice, które autor eseju dostrzega między ludźmi a zwierzętami	• określić funkcję pytań w tekście Harolda Kushnera • porównać autorską interpretację historii biblijnej z interpretacją	• podjąć dyskusję na temat autorskiej interpretacji historii o grzechu pierworodnym	

			kanoniczną		
48. Konteksty i nawiązania – <i>Prawiek i inne czasy</i> Olgi Tokarczuk	• zrelacjonować treść fragmentu • omówić świat przedstawiony • wskazać narratora	• wskazać elementy realistyczne i fantastyczne we fragmencie • wskazać motywy biblijne we fragmencie	• omówić cel gry opisanej we fragmencie • przedstawić problematykę fragmentu	• interpretować treści niedosłowne fragmentu • wypowiedzieć się na temat funkcji mitu kosmogonicznego w życiu wspólnoty	• wskazać szerokie konteksty i nawiązania
49. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• przetwarzać i porządkować informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora	• zaprezentować i uzasadniać własne sądy	• podjąć polemikę
50. Rozważania o cierpieniu – <i>Księga Hioba</i>	• opowiedzieć historię Hioba • przedstawić kompozycję Księgi Hioba	• scharakteryzować Hioba • omówić relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii	• interpretować przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem	• podjąć dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei)	• omówić sposób przedstawiania cierpienia w kulturze popularnej • interpretować obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
51. Dociekanie sensu ludzkiego życia w <i>Księdze Koheleta</i>	• wyjaśnić, kim był Kohelet • zrelacjonować fragment	• nazwać środki stylistyczne użyte we fragmencie • wskazać rady Koheleta, jak należy przeżywać swój los	• określić funkcję środków stylistycznych użytych we fragmencie • określić problematykę utworu	• interpretować teologiczną wymowę <i>Księgi Koheleta</i> • wskazać podobieństwa pomiędzy radami Koheleta a radami greckich filozofów	• omówić obraz Adriaena van Utrechta w kontekście omawianego utworu
52. Poezja biblijna – <i>Księga Psalmów</i>	• przyporządkować psalmy do liryki • określić rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • definiować pojęcia: <i>psalm</i>, <i>psalterz</i>	• sklasyfikować psalmy według poznanych kryteriów • podać przykłady paralelizmów	• wypowiedzieć się na temat związku psalmów z muzyką • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omówić ich funkcje	• omówić obraz Boga wyłaniający się z psalmów	• porównać tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)

53. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
54. Konteksty i nawiązania – Wojciech Wencel, <i>Psalm</i>	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać adresata lirycznego	• wskazać środki językowe	• omówić, jakimi środkami językowymi został osiągnięty patos w wierszu • określić funkcję środków stylistycznych	• omówić koncepcję Boga i człowieka przedstawioną w wierszu	• wskazać szerokie konteksty i nawiązania
55. Biblijne oblicza miłości – Pieśń nad Pieśniami	• uzasadnić przynależność Pieśni do liryki • zrelacjonować treść fragmentu	• scharakteryzować relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcie <i>miłość zmysłowa</i>	• omówić oddziaływanie Pieśni na zmysły, podając cytaty z tekstu • odnaleźć środki stylistyczne zastosowane w Pieśni i określić ich funkcję	• podjąć dyskusję na temat przynależności Pieśni do kanonu biblijnego • wypowiedzieć się na temat alegorycznej interpretacji Pieśni	• porównać opis miłości zaprezentowany w Pieśni z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury • opisać Oblubienicę z obrazu Rossettiego i porównać ją z literackim pierwowzorem postaci w Biblii
56. Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	• streścić Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów	• opisać jeźdźców Apokalipsy i scharakteryzować ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera • zdefiniować pojęcie <i>eschatologii</i>	• wskazać główne cechy stylu Apokalipsy • interpretować symbole i alegorie, znajdujące się w omawianych fragmentach	• wypowiedzieć się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównać biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata	• stworzyć w formie pisemnej analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)

57. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	• posługiwać się nowo poznanym słownictwem	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
58. Konteksty i nawiązania – Cormac McCarthy, <i>Droga</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów tekstu • wyjaśnić pojęcie <i>postapokaliptyczny</i>	• porównać rzeczywistość opisaną we fragmentach z Apokalipsą św. Jana	• omówić przesłanie płynące z tekstu • analizować postawy i emocje bohaterów w obliczu katastrofy	• przedstawić wybrany tekst kultury opisujący rzeczywistość postapokaliptyczną
59. Filmowe nawiązanie do Biblii – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	• zrelacjonować treść filmu	• podjąć dyskusję o postawie filmowego Krzysztofa	• wypowiedzieć się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie • analizować rolę przypadku w konstrukcji fabuły	• interpretować postać graną w filmie przez Artura Barcisia • podjąć dyskusję na temat hierarchii wartości we współczesnym świecie	• wypowiedzieć się na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>
BIBLIA – NAUKA O JĘZYKU					
60. Akt komunikacji językowej	• zdefiniować akt komunikacji językowej • wymienić, co składa się na akt komunikacji	• wyjaśnić, co należy zrobić, aby komunikat był dobrze zrozumiany	• omówić funkcję mowy ciała w procesie komunikacji	• omówić wpływ sytuacji społecznej na jakość aktu komunikacji	
61. Informacja, prośba czy zakłęcie? Funkcje wypowiedzi.	• wymienić funkcje wypowiedzi	• scharakteryzować poszczególne funkcje wypowiedzi	• określić funkcje dominujące w danej wypowiedzi	• wyszukać w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi	
BIBLIA – TWORZENIE WYPOWIEDZI					
62. Jak napisać plan twórczy i odtwórczy tekstu?	• wymienić rodzaje planów • wymienić cechy dobrze przygotowanego planu	• przeredagować podany plan	• stworzyć plan odtwórczy tekstu	• stworzyć plan twórczy tekstu	
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
63. i 64. Powtórzenie i podsumowanie	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i

wiadomości				• właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	rozwiązywać problemy badawcze
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
65. Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	• objaśnić etymologię nazwy epoki • wymienić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wyjaśnić pojęcia: <i>teocentryzm, feudalizm</i> • wymienić fazy średniowiecza	• omówić najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wymienić średniowieczne wzorce osobowe • porównać ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego • scharakteryzować średniowieczny system szkolny • wyjaśnić pojęcie: <i>Biblia pauperum</i>	• analizować specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza • omówić średniowieczny uniwersalizm, teocentryzm oraz dualizm	• interpretować rolę karnawału	• opisać wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze
66. i 67. Sztuka średniowieczna	• rozpoznać najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza	• wymienić podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podać przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • posługiwać się następującymi terminami: <i>plaskorzeźba, rzeźba</i>	• wyjaśnić i zilustrować przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omówić alegorię i podać jej przykłady • posługiwać się następującymi terminami: <i>symultanizm, iluminatorstwo,</i>	• analizować średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów	• odróżnić styl romański od gotyckiego • wymienić cechy stylu bizantyjskiego i podać jego przykłady • wypowiedzieć się na temat muzyki średniowiecznej

		<i>pełnofigurowa, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i>	<i>miniatura, chorał, bazylika</i>		
68. Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstów	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworów	• samodzielnie zinterpretować tekst
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI I NAWIĄZANIA					
69. <i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki	• przeczytać ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• rozpoznać podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• omówić kompozycję utworu • omówić funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce	• odnaleźć w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw <i>deesis</i> i odnieść go do sztuk plastycznych • omówić formę wiersza	• wskazać podobieństwa między motywem <i>deesis</i> w <i>Bogurodzicy</i> a tym przedstawionym na ikonie
70. Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	• zrelacjonować treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• określić sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• scharakteryzować Maryję jako matkę • omówić motyw <i>Stabat mater</i> w wierszu	• porównać obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i>	• porównać obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Grünewalda • wypowiedzieć się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu</i>
71. Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o św. Aleksym</i>	• streścić żywot św. Aleksego • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• scharakteryzować świętego jako ascetę • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne,	• wskazać w tekście typowe elementy legendy hagiograficznej	• podjąć dyskusję na temat aktualności ascezy oraz sensu takiej drogi do świętości	• opisać inne przykłady ascezy średniowiecznej • omówić rolę świętych w życiu ludzi

		fonetyczne i słowotwórcze		• omówić parenetyczny charakter utworu	średniowiecza
72. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• porządkować informacje zawarte w tekście	• przetwarzać informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autora • prezentować i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę
73. Konteksty i nawiązania – <i>Opowieść małżonki świętego Aleksego</i> Kazimierzy Iłakowiczówny	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego • rozpoznać kontekst literacki wiersza	• określić typ liryki • scharakteryzować podmiot liryczny i adresata utworu	• porównać legendę średniowieczną z poetyckim komentarzem współczesnej poezji	• omówić kontekst kulturowy wykorzystany w wierszu	• stworzyć pisemną analizę i interpretację wiersza
74. Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	• streścić utwór • wskazać przykłady archaizmów w utworze	• opisać obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> • wskazać archaizmy leksykalne, fleksyjne, fonetyczne i składniowe	• omówić motyw <i>danse macabre</i> • wyjaśnić przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • w kontekście utworu wyjaśnić pojęcia: <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i>	• na podstawie lektury omówić światopogląd ludzi średniowiecza • omówić utwór jako satyrę społeczną • wypowiedzieć się na temat „czarnej śmierci” w średniowieczu	• porównać motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie</i> z jego ujęciem na obrazie Bernta Notkego
75. Konteksty i nawiązania – <i>Śmierć i co potem</i> Terry’ego Pratcheta	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• scharakteryzować bohaterów • omówić zachowanie bohatera w chwili śmierci	• omówić pogląd Śmierci na przemiany cywilizacyjne • porównać sposób przedstawienia śmierci w utworze Terry’ego Pratcheta i w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	• omówić uniwersalną wymowę fragmentu	• przedstawić alegoryczny obraz śmierci w innych tekstach kultury
*76.	• zrelacjonować treść	• zinterpretować tytuł i	• rozpoznać w filmie	• interpretować	• przywołać szerokie

Tryumf śmierci w <i>Siódmej pieczęci</i> Igmara Bermiana	filmu • odnaleźć nawiązania do kultury i obyczajowości średniowiecza	objaśnić jego funkcję • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcia: <i>personifikacja, taniec śmierci</i>	konwencję moralitetu i ją omówić • w kontekście filmu wyjaśnić pojęcie <i>teodycea</i>	przesłanie filmu	konteksty i nawiązania
77. Świętość afirmacyjna – św. Franciszek	• zrelacjonować treść fragmentów • opisać postać św. Franciszka z Asyżu	• porównać postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego • wyjaśnić reakcję zwierząt na słowa św. Franciszka	• omówić problematykę utworu • omówić funkcję elementów fantastycznych	• interpretować metaforyczne znaczenie utworu • wyjaśnić pojęcie: <i>franciszkanizm</i>	• interpretować scenę z życia św. Franciszka ukazaną na fresku Giotto
78. Konteksty i nawiązania – <i>Imię róży</i> Umberto Eco	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić świat przedstawiony	• porównać dwie wersje historii o kazaniu św. Franciszka do ptaków	• wskazać problemy społeczne poruszone we fragmencie	• wskazać i omówić uniwersalne problemy poruszone we fragmencie	• wypowiedzieć się na temat roli autorytetów
79. Ideał rycerza – <i>Pieśń o Rolandzie</i>	• zrelacjonować treść fragmentów • przedstawić genezę utworu	• wymienić najważniejszych bohaterów <i>Pieśni o Rolandzie</i> • scharakteryzować Rolanda • omówić kompozycję utworu	• przedstawić Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza • wskazać w utworze cechy eposu rycerskiego • omówić elementy <i>ars moriendi</i> obecne w utworze	• wskazać i omówić symbole obecne w pieśni • porównać wzorzec wojownika współczesnego ze średniowiecznym	• omówić przykłady współczesnych wzorców osobowych
*80. Filozofia średniowieczna – <i>Wyznania</i> św. Augustyna	• zrelacjonować fragment <i>Wyznań</i> św. Augustyna • przybliżyć postać św. Augustyna	• omówić kompozycję <i>Wyznań</i> • wymienić podstawowe założenia filozofii św. Augustyna • wyjaśnić pojęcia: <i>asceza, iluminacja, dualizm duszy i ciała</i>	• wyjaśnić naturę i pochodzenie zła	• porównać wyjaśnienie obecności zła w świecie zawarte w <i>Księdze Hioba</i> z interpretacją tego problemu w <i>Wyznaniach</i> św. Augustyna	• omówić obraz Fra Angelico w kontekście fragmentu
*81. Filozofia	• zrelacjonować fragmenty <i>Summy</i>	• wymienić podstawowe założenia	• wyjaśnić, na czym polega opisany w	• podjąć dyskusję na temat zastosowanej	• podjąć dyskusję na temat aktualności

średniowieczna – <i>Summa teologiczna</i> św. Tomasza z Akwinu	<i>teologicznej</i> • przybliżyć postać św. Tomasza	filozofii św. Tomasza • wyjaśnić pojęcie: <i>scholastyka</i>	tekście dowód na istnienie Boga • wyjaśnić, na czym polega scholastyczny sposób myślenia	przez św. Tomasza argumentacji • porównać filozofię św. Tomasza i św. Augustyna	poglądów głoszonych przez św. Augustyna i Tomasza
82. Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	• streścić podany fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> • wymienić najważniejszych bohaterów utworu	• omówić kompozycję utworu • sformułować zasady miłości dworskiej • omówić etos rycerski na przykładzie Tristana	• objaśnić funkcję fantastyki w utworze • wyjaśnić, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy	• przeanalizować specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę • wypowiedzieć się na temat obyczajowości średniowiecznej na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	• omówić topos nieszczęśliwej miłości na wybranym przykładzie z kultury współczesnej
83. Konteksty i nawiązania – Halina Poświatowska, *** [<i>tutaj leży Izolda...</i>]	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny	• opisać sytuacje liryczną w wierszu • omówić aluzję literacką zastosowaną w utworze	• omówić kompozycję wiersza • sformułować tezę interpretacyjną	• interpretować wiersz • wskazać i omówić konteksty interpretacyjne • porównać przesłanie wiersza i przesłanie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>	• napisać analizę i interpretację wiersza, uwzględniając konteksty
84. Kompetencje językowe i komunikacyjne	• posługiwać się nowo poznanym słownictwem	• wykorzystywać teorię w rozwiązywaniu zadań	• poszerzyć świadomość językową	• funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	• sprawnie posługiwać się językiem
85. Historiografia polska w średniowieczu – <i>Kronika polska</i> Galla Anonima	• zdefiniować pojęcie <i>kroniki</i> • zrelacjonować treść fragmentów • opisać obowiązki króla przedstawione przez kronikarza	• wymienić dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • zdefiniować pojęcie <i>historiografii</i> • zaprezentować wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego	• scharakteryzować dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • wypowiedzieć się na temat <i>Kroniki polskiej</i> jako źródła historycznego	• wypowiedzieć się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce na podstawie <i>Kroniki polskiej</i> • omówić uwarunkowania historyczne początków	• podjąć dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w mediach

		pióra Galla Anonima		piśmiennictwa polskiego	
*86. Testament poetycki François Villona UWAGA! Zgodnie z rozporządzeniem MEiN w sprawie zmian w liście lektur obowiązującego od 1.09.2021 <i>Wielki testament</i> Villona został usunięty z listy lektur.	• zaprezentować życiorys Villona stanowiący kanwę utworu • zrelacjonować treść fragmentów • wskazać nadawcę i adresata ballady	• zinterpretować tytuł utworu • wyjaśnić pojęcie – <i>testament poetycki</i> • wskazać środki językowe użyte w utworze	• określić funkcję środków językowych użytych w utworze • omówić kompozycję utworu	• omówić obraz przemijania zawarty w <i>Wielkim Testamencie</i> • wypowiedzieć się na temat refleksji odnośnie ludzkiego życia zawartych w <i>Wielkim testamencie</i>	• przywołać szerokie konteksty i nawiązania
87. Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri	• zrelacjonować treść fragmentów • omówić fabułę całego utworu • wymienić przewodników Dantego po zaświatach	• omówić genezę <i>Boskiej komedii</i> • wyjaśnić tajemnicę tytułu • scharakteryzować narratora • omówić kompozycję poematu • wyjaśnić pojęcia: <i>poemat epicki, summa</i>	• wymienić elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu • zinterpretować alegorie obecne w poemacie	• wypowiedzieć się na temat sposobu obrazowania w utworze • wskazać źródła kulturowe, z których czerpał Dante	• wyjaśnić, dlaczego Dante uczynił swoim przewodnikiem Wergiliusza
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
88. Od słowa do zdania. Czym jest gramatyka?	• wymienić działy gramatyki	• scharakteryzować działy gramatyki	• rozpoznawać błędy we wskazanych wypowiedziach i określać rodzaj błędu	• omówić funkcję poszczególnych działów gramatyki w budowaniu wypowiedzi	
*89. Jak powstał i jak rozwijał się język polski?	• wyjaśnić pojęcie: <i>język praindoeuropejski</i> • wymienić grupy języków słowiańskich	• wskazać języki należące do poszczególnych grup języków słowiańskich • wskazać zmiany kształtujące system gramatyczny	• omówić zmiany kształtujące system gramatyczny	• omówić procesy językowe, które ukształtowały podane słowa i zwroty • wskazać w dziełach kultury dawnej dowody na zmiany językowe	
ŚREDNIOWIECZE – TWORZENIE WYPOWIEDZI					

90. Jak robić notatki?	• zdefiniować notatkę syntetyzującą • wymienić formy notatki syntetyzującej	• scharakteryzować rodzaje notatek	• przygotować notatkę syntetyzującą	• przygotować notatkę syntetyzującą w formie mapy myśli	
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
91. i 92. Powtórzenie i podsumowanie wiadomości	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólnić, podsumować i porównać	• wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Autorka: Magdalena Lotterhoff